

Ekonomisk statistik och analys/
Näringsverksamhet och priser
Marcus Lundgren

Möte i användarrådet för ekonomisk statistik 16 maj 2024

Närvarande:

Lena Sellgren, Business Sweden, ordförande
Torbjörn Isaksson, Nordea
Jyry Hokkanen, Riksbanken
Ylva Hedén Westerdahl, Konjunkturinstitutet
Pär Hansson, Tillväxtanalys
Henrik Siverbo, Finansdepartementet
Andrea Femrell, Näringslivets regelnämnd
Henrik Larsson, Finansinspektionen
Ann-Sofie Öberg, Ekonomistyrningsverket
Magnus Granlund (ersatte Ida Björk), Riksdagens utredningstjänst
Pernilla Johansson, Swedbank

Från SCB:

Mattias Björling, ESA/BFN/LEDN
Marcus Lundgren, sekreterare, ESA/NUP/NS
John Eliasson, ESA/NUP/KP
Birgitta Mannfelt, ESA/MS/SBT
Daniel Lennartsson, ESA/BFN/OE
Jenny Lunneborg, ESA/MS/SSF
Anna Björk, D/REG/FG
Anders Renstrand, D/REG/FR

Frånvarande:

Eric Spector, Teknikföretagen
Johan Löf, Handelsbanken

1 Mötet öppnas

Mötet öppnades.

2 Godkännande av dagordning

Dagordningen godkändes.

3 Mötesanteckningar från föregående möte

Inga synpunkter på föregående mötesanteckningar.

4 Information från SCB och rådets medlemmar

Jyry Hokkanen (Riksbanken) berättade att det sker en översyn av insamlingen av undersökningen Utrikeshandel med tjänster. Mer information om detta kommer under punkt sex på dagordningen.

Det var ett penningpolitiskt möte för 10 dagar sedan och nästa möte är i slutet av juni. Arbete med Riksbankens företagsundersökning pågår och resultatet publiceras i juni.

Ylva Hedén Westerdahl (Konjunkturinstitutet) har blivit ledamot i European statistical advisory committee (ESAC). Om det dyker upp frågor som är relevanta för användarrådet för ekonomisk statistik skickas de till ledamöterna.

Nästa prognosomgång ska påbörjas. Det är bra att man kan få tillgång till data så tidigt som möjligt.

Pär Hansson (Tillväxtanalys) nämnde att det har varit mycket fokus på lokalisering av FoU. En ramrapport publicerades i mars. En artikel har accepterats till Ekonomisk debatt om huruvida Sverige fortfarande är ekonomisk gynnsamt för lokalisering. Det ska dras igång ett projekt om tjänstehandel.

Henrik Siverbo (Finansdepartementet) berättade att en ny prognosomgång påbörjas imorgon.

Andrea Femrell (Näringslivets regelnämnd) informerade om att regeringen har fattat beslut om en ny förordning om konsekvensutredningar. Den har ett mer samhällsekonomiskt tänk. ESV har bistått med metodstöd och utveckling av innehållet i förordningen. Enligt förordningen ska avvikelser mot EU-lagstiftning motiveras. Det är inte bara fokus på kostnader utan också på vinster och fördelar.

Man tittar på myndigheters serviceskyldighet kopplat till förvaltningslagen.

Henrik Larsson (Finansinspektionen) berättade att Jon Thor Sturluson har rekryterats som ny chefsekonom på FI. På FI håller man på och avslutar stabilitetsrapporten som ska publiceras i slutet på maj. Det läggs stora resurser på att ta fram en ny databas som ska innehålla tillgångssidan för fastigheter.

Ann-Sofie Öberg (Ekonomistyrningsverket) nämnde att prognosarbete pågår. Nästa prognos publiceras den 18 juni. Man ska på kort tid ta in nya NR efter att allmän översyn har publicerats.

ESV har ett datalabb som har tagit fram en remiss-AI som tar fram information om remisser, vilka som har svarat med mera.

Magnus Granlund (Riksdagens utredningstjänst) berättade att det har varit en lugnare period med färre ekonomiska frågor och en del arbetsmarknadsfrågor. Det är ett uppdragsstyrt arbete så man vet inte på förhand vad det kan komma för frågor.

Pernilla Johansson (Swedbank) informerade om att nästa prognos kommer i slutet av augusti. Man tittar på den nya befolkningsprognosen.

Arbetet med kortstatistik från Swedbank Pay fortsätter. Den blir svårare och svårare att följa över tid. Både på grund av förändrad kundbas och att folk använder kort i mindre utsträckning. Det sker ett utvecklingsarbete att komplettera statistiken med data från Swish, vilket kräver arbete med att försöka urskilja konsumtion från andra transaktioner.

Lena Sellgren (Business Sweden) nämnde att de tittar på utrikeshandel med tjänster i ett nytt projekt. De sitter mycket med SCB för att kunna tolka statistiken. De intervjuar också CFO:er för att förstå hur rapporteringen går till. En förhoppning är att kunna utveckla exportprognosmodellen. Det ska tillsättas en liten grupp för detta.

Det ska genomföras en intervjuundersökning till svenska varuexporterande företag. Några frågor handlar också om tjänstehandeln.

Mattias Björling (SCB) berättade att Sveriges ekonomi publiceras idag med en artikel om arbetsinsatsen. Det skedde en extrainsatt publicering i SSD för arbetsinsats och arbetade timmar i NR. Det nya numret av Sveriges ekonomi har också en artikel om kortdata.

Det har lagts upp en tom tabell med nya COICOP i statistikdatabasen. Det gör att man i förberedande syfte för att användarna ska se strukturen och kunna sätta upp API:er mot tabellen.

Statistikdagen den 21 oktober kommer att hållas på kulturhuset.

SCB har tidigare gjort en hemställan om förändringar av ämnes- och statistikområden i förordningen om den officiella statistiken. Något beslut är ännu inte fattat och SCB har inte någon ny information.

5 Snabb-KPI

För diskussion (John Eliasson)

En återkommande fråga från journalister är varför det inte finns en flash-KPI i Sverige. Det är många länder i Europa som publicerar redan vid månadsskiftet, två veckor innan Sveriges publicering.

Det har under hösten och våren utretts om det skulle vara möjligt att ta fram en snabb-KPI. SCB vill ta in synpunkter från användarna angående detta. Det är SCB som beslutar om man sedan ska gå vidare med det.

KPI för Euroområdet publiceras vid månadsskiftet i form av flash estimate. En slutlig siffra med mer detaljer publiceras två veckor senare. Den tidiga och den slutliga siffran skiljer sig i snitt på två hundradelar. Den ser ganska stabil ut och ser inte ut att ha några systematiska fel. Olika statistikbyråer i Europa publicerar olika mycket detaljer i sin nationella publicering.

Standard i produktionen av svenska KPI är att använda sig av de tre mellersta veckorna i en månad för prismätning. Majoriteten av prisdata i Sverige samlas

in via internet eller kassaregister. Sista leveranserna av data levereras dock dagarna efter månadsslutet. Med sex dagar kvar till publicering "preliminär-aggregeras" KPI. Därefter sker makrogranskning av data i form av selektiv granskning av avvikelser som får effekt på KPI och makroanalys av utfallet. Med fyra arbetsdagar kvar till publicering sker den slutgiltiga aggregeringen "spikningen" av KPI.

Den tidiga siffran skiljer sig inte stort från den slutliga på aggregerad nivå. KPI används dock också på detaljerad nivå vilket kräver granskning. Tanken är att Snabb-KPI inte ska innehålla så mycket detaljerad data.

Förslaget är att Snabb-KPI publiceras dagen efter de första aggregaten har tagits fram och dagen innan KPI spikas. Det skulle då innebära att det inte finns tid till någon ingående analys av siffran i samband med publicering.

Förslaget innebär att SCB utan ändringar i insamling och bearbetning av data kan bistå användare med säkra snabbestimat över den aggregerade inflationen enligt KPI, KPIF och KPIF-XE.

Förslaget består av följande:

- Månads- och årsförändring KPI, KPIF och KPIF-XE, två decimaler
- Fem arbetsdagar innan ordinarie publicering
- Specifika SSD-tabeller
- Kortare statistiknyhet med citat (Snabb-KPI: Inflationen xx procent i september 2024)

Diskussion och synpunkter från ledamöter i användarrådet:

Det är den tidiga siffran om Euroinflationen som marknaden reagerar på.

Det har varit kraftig kritik mot SCB när det har blivit fel i KPI. Man vill därför att det verkligen ska bli rätt.

Det allra viktigaste är att den ordinarie publiceringen inte på något sätt försämras. Man vill alltid ha mer och tidigare. Fem arbetsdagar är dock inte så mycket tidigare. Kanske skulle man satsa resurser på att istället publicera den ordinarie siffran två dagar tidigare. Det skulle vara bra att utforska hur andra länder gör när de tar fram sin tidiga siffra.

Informationsvärdet i den tidiga siffran är inte så stort om man inte har detaljer om vad som påverkar utfallet.

Flera ledamöter vill hellre ha en något tidigare ordinarie publicering än Snabb-KPI fem arbetsdagar tidigare.

Jag kan förstå att det är naturligt att släppa en tidig siffra när den ändå finns "klar". Bara man är tydlig med vad det är så ser jag inga problem med att publicera den även utan detaljer.

Har det diskuterats om den ordinarie publiceringen kan tidigareläggas?
SCB: Vi tror att Snabb-KPI kommer att börja uppfattas som den ordinarie

siffran. Det finns inga tankar på att förkorta insamlingsperioden för att kunna publicera tidigare. De dagar som läggs på HIKP kan eventuellt läggas efter publicering av KPI. Arbetet kring publicering på hemsidan tar tid och kan eventuellt snabbas upp.

Jättebra att SCB undersöker sådana här frågor.

Inga policybeslut bör fattas på basis av enskilda utfall för inflationen, därmed har en preliminär, ännu mer osäker KPI som endast är 5 dagar snabbare knappast något värde att erbjuda. Svenska inflationsutfall tenderar redan i dagsläget att överraska jämfört med prognoser. En sådan här snabb-KPI skulle förvärpa fluktuationerna. Bättre om SCB allokerar sina begränsade resurser till att upprätthålla och förbättra kvaliteten i den ordinarie statistiken.

6 Användarkartläggning UHT

För diskussion (Birgitta Mannfelt)

Riksbanken har gett SCB i uppdrag att ta fram en mer effektiv design av Utrikeshandeln med tjänster (UHT). Det första steget är att genomföra en användarkartläggning med syftet att få ett underlag för att kunna fatta beslut om en design för UHT som, utifrån de förändringar som vi har kännedom, kan hålla de kommande 5 till 10 åren. En effektiv design som håller ändamålsenlig kvalitet.

Information om användarnas behov ska samlas in genom:

- Möte med användarrådet för ekonomisk statistik (även skriftligt svar)
- Möten med interna användare (NR och BoP)
- Möten med externa användare (Business Sweden, Kommerskollegium, Riksbanken och Tillväxtanalys)
- Mejlkontakter med andra användare
- Internationella krav (befintliga och framtida EU-krav)

En rapport om statistikens kvalitet utifrån ändamålet ska vara klar den 28 juni.

Det finns olika alternativ till framtida design. Saker att beakta är:

- Användarbehov och ändamålsenlig kvalitet
- Lärdomar från andra länder
- Insamling genom ESV för myndigheter och organisationer
- Skrivbordsutredning om moms
- Andra sätt att ändra design för att effektivisera och/eller höja kvaliteten

En rapport om olika alternativ utifrån ändamålsenlig kvalitet, kostnad och uppgiftslämnarbörda ska vara klar den 30 oktober.

Några frågor som projektet vill diskutera med användarrådet är:

- Hur använder ni statistiken idag (totaler eller detaljer såsom landgrupper/specifika länder och enskilda tjänsteslag)?
- Hur ser ni på statistikens kvalitet idag?
- Har ni något medskick till projektet?

Det finns även möjlighet att lämna skriftliga synpunkter senast den 30 maj. Fler frågor fanns också i det underlag som skickades ut innan mötet.

Diskussion och synpunkter från ledamöter i användarrådet:

Det är jätte viktigt att ni arbetar med detta. Tjänstehandeln är en stor del av Sveriges ekonomi och kommer bara att bli viktigare. Det kan vara svårt att hitta siffror ibland. Vi vill ha mycket detaljer. Information om olika branscher m.m.

När man tittar på utvecklingen den senaste tiden så är tjänsteexporten viktig. Det är intressant att titta på exporten till olika länder och vad som exporteras till de länderna.

SCB: Det är nytt att kunna kombinera land med huvudgrupp av tjänsteslag.

Hur diskuteras uppgiftslämnarbördan?

SCB: Uppgiftslämnarbördan får inte öka. Målsättningen är att den ska minska, men än så länge har vi inte diskuterat frågan.

Detta är jättespännande arbete. Vi arbetade med tjänstehandeln tidigare och har tänkt plocka upp frågan igen. Möjligheten att arbeta med mikrodata är också intressant. Att kombinera information på mikronivå om utrikeshandel med varor och tjänster. Det är intressant att se nedbrytning på länder och tjänsteslag.

Utrikeshandeln med varor är väldigt detaljerad men tjänstehandeln är inte det. Jag förstår att man vill ha mer detaljer men det finns stora utmaningar med detta. Tjänster kan vara svåra att definiera och särskilja från varor ibland. Det skulle vara intressant att få mer information på kommande möte om svårigheterna med att producera UHT.

Det här är den största luckan i statistiken. Det är svårt att få tag i bra information. Statistiken används främst till fördjupningar. Den publiceras för sent och är inte tillräckligt detaljerad för att den ska vara mer användbar.

Analys försvåras om värden genereras i utlandet men ändå dyker upp i den svenska statistiken.

7 Arbetsinsatsen i NR

För information (Daniel Lennartsson & Jenny Lunneborg)

Den 30 maj publiceras nya uppgifter för NR efter allmän översyn. Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS) införs då som huvudsaklig källa för att skatta antalet sysselsatta. Även metoden för att beräkna de arbetade timmarna har setts över. Tidsserier för arbetskraftsinsatsen publicerades i förväg den 16 maj.

Sedan förra användarrådsmötet har beräkningen av antal sysselsatta på kvartal setts över. *Slutlig NR-BAS* går in i de årliga beräkningarna och *preliminär NR-BAS* används för att skriva fram skattningarna från slutlig NR-BAS.

Beräkningen av arbetsinsatsen har varit på remiss till användarrådet för ekonomisk statistik och användarna i SASA. SCB berättade om metoden för arbetsinsatsen och de vägval som gjorts på ett möte med Finansdepartementet,

KI och Riksbanken i mars. Idag publiceras en artikel i tidskriften Sveriges ekonomi som beskriver metoderna för arbetsinsatsen i NR och hur de påverkar våra tidsserier.

För att höja kvaliteten på arbetade timmar vore det bra om de kunde komma med i arbetsgivardeklarationen.

Den nya tidsserien har en något högre nivå, men utvecklingen följer samma mönster som den gamla tidsserien.

Diskussion och synpunkter från ledamöter i användarrådet:

Har det gjorts några uppskattningar av uppgiftslämnarbördan om arbetade timmar skulle läggas in i AGI?

SCB: Nej. Men troligtvis är det främst en initial kostnad. Man skulle kunna sluta med viss blankettinsamling som görs idag.

8 Information om SNI 2025

För information (Anna Björk, Anders Renstrand & Jenny Lunneborg)

SCB ansvarar för klassifikationen SNI och det är främst en klassifikation för statistiskt syfte. Skatteverket ansvarar för inhämtandet av SNI-koder via företagsregistreringen. Organisatoriskt lagras SCB SNI-koder både i det statistiska företagsregistret och i SCB:s allmänna företagsregister. Information från det allmänna företagsregistret sprids i samhället och används på olika sätt och för olika syften.

SNI-koderna används i stor utsträckning av andra myndigheter och är en viktig del av verksamt.se och andra myndighetsgemensamma tjänster. Det har skett tre remissrundor under 2025 om den nya versionen SNI 2025. Sverige inför de nya koderna i det statistiska företagsregistret från och med november-december 2025 för statistikens användning. De sprids i samhället från och med januari 2026 via SCB:s allmänna företagsregister.

För de flesta företagen innebär ändringen att de får en ny kod, men med samma innehåll som idag. För omkring 30 % av företagen kommer SNI-koden delas upp och delar av innehållet flyttas till andra koder. Exempelvis delas SNI-koden 56.110 "Restaurangverksamhet" upp i 56.110 och 56.120 "Mobil restaurangverksamhet". Från och med 2025 kommer berörda företag att kunna ändra nuvarande SNI-kod till den nya via en e-tjänst på verksamt.se.

Det kommer att samarbetas med Skatteverket kring en mängd informationsåtgärder. Det kommer att hållas möten med Svenskt Näringsliv, Företagarna, Småföretagarnas Riksförbund, FAR och andra branschföreträdare. Det kommer också att läggas ut information på verksamt.se, Mina sidor m.m.

I mars godkände Eurostat förslaget till nya SNI 2025 och i mitten av april godkände GD den nya strukturen.

De största ändringarna är:

- Avdelning J delas i två. K blir en ny avdelning. Och gamla avdelning K och efterföljande avdelningar förskjuts ett steg.
- Huvudgrupp 45 (Handel samt reparation av motorfordon och motorcyklar) bryts upp i parti- och detaljhandel (46, 47) samt service med motorfordon (95).
- Förmedling av tjänster bildar nya koder på 3-siffernivå (grupp).
- NACE blir mer detaljerad på 4-siffernivå (undergrupp). Detta motsvarar i flera fall den detaljnivå som redan fanns i SNI på femte siffran.
- Uppdelning av detaljhandel i fysisk butik/ej fysisk butik tas bort i NACE. Det kommer dock att skapas nya branscher för postorderhandel och detaljhandel på internet i SNI på femte siffran.

Vid förra SNI-omläggningen lades stora manuella resurser på SCB att byta SNI-kod på företagen. Det finns inte resurser till det nu så det är viktigt att engagera företagen i att själva byta. Det görs också försök att automatkoda SNI för de företag som inte själva byter bransch.

SCB har fått i uppgift att ta fram en ståndpunkt angående tätare SNI-revideringar. Ett förslag från FN är att ha femårscykler för revidering av branschskoder. Eurostat vill ta fram en sammanhållen synpunkt för EU och Sverige ska lämna sin synpunkt. Kortare uppdateringscykler skulle innebära att varje ändring blir mindre. Primärstatistiken skulle kunna hantera detta. Det är olika åsikter inom arbetsmarknadsstatistiken.

Vad är viktigast för användarna? Långa tidsserier eller att snabbare fånga nya fenomen i statistiken?

Diskussion och synpunkter från ledamöter i användarrådet:

Är Sverige nu unika i att ha egna koder för internethandel?

SCB: Ja enligt kontakter med andra länder är Sverige det enda landet som behåller internethandel i egna branschskoder.

Det är viktigt att statistiken är aktuell och fångar nya mönster. Det är svårt att svara på frågan utan att se i detalj vad det blir för konsekvenser, men det är viktigt att säkra aktualiteten.

Vart femte år låter väldigt tätt. Förstår att det blir mycket arbete för SCB. Tidsserier är viktiga. 2007 till 2025 var för stort hopp men fem år är för ofta. Förändringar i ekonomin är också en mycket större fråga än bara SNI.

2007 till 2025 är en väldigt lång tid men när man tittar på vad som ändras mellan versionerna så är det inte så mycket. Det var en mycket större ändring till SNI 2007.

Sker det några förändringar kring FoU?

SCB: Det kommer också att göras en uppdatering av produktklassifikationen SPIN, men det kommer som nästa steg efter SNI.

9 Övriga frågor

Inga övriga frågor.

10 Summering

Det var två diskussionspunkter på dagordningen. Det var en bra diskussion om Snabb-KPI. Det ska bli intressant att höra hur det blir med det.

Det var bra att användarkartläggningen kring UHT togs upp och det är en viktig fråga. Det önskas återkoppling på kommande användarrådsmöte i höst.

Arbetsinsatsen i NR är en viktig fråga. Det var ett bra tips att läsa artikeln i Sveriges ekonomi.

Det är bra att användarrådet får information om nya SNI som kommer att användas efter införandet.